



Š i f r a k a n d i d a t a :

Državni izpitni center



JESENSKI IZPITNI ROK

# GEOGRAFIJA

==== Izpitna pola 2 ====

Obča geografija – Geografija Slovenije

**Ponedeljek, 29. avgust 2022 / 90 minut**

Dovoljeno gradivo in pripomočki:  
Kandidat prinese nalivno pero ali kemični svinčnik.  
Izpiti poli je priložena barvna priloga.

**SPLOŠNA MATURA**

## NAVODILA KANDIDATU

**Pazljivo preberite ta navodila.**

**Ne odpirajte izpitne pole in ne začenjajte reševati nalog, dokler vam nadzorni učitelj tega ne dovoli.**

Prilepite kodo oziroma vpišite svojo šifro (v okvirček desno zgoraj na tej strani).

Izpita pola vsebuje 26 nalog. Število točk, ki jih lahko dosežete, je 50. Za posamezno nalogu je število točk navedeno v izpitni poli.

Rešitve pišite z nalivnim peresom ali s kemičnim svinčnikom v izpitno polo v za to predvideni prostor **znotraj okvirja**. Odgovarjajte v obliki povedi in ne le z besedo ali besedno zvezo. Pišite čitljivo. Če se zmotite, napisano prečrtajte in rešitev zapišite na novo. Nečitljivi zapisi in nejasni popravki bodo ocenjeni z 0 točkami.

Zaupajte vase in svoje zmožnosti. Želimo vam veliko uspeha.

Ta pola ima 16 strani (1–16), od tega 4 prazne.

Barvna priloga ima 4 strani (17–20), od tega 1 prazno.

© Državni izpitni center  
Vse pravice pridržane.



M 2 2 2 5 0 1 2 2 0 2



3/20

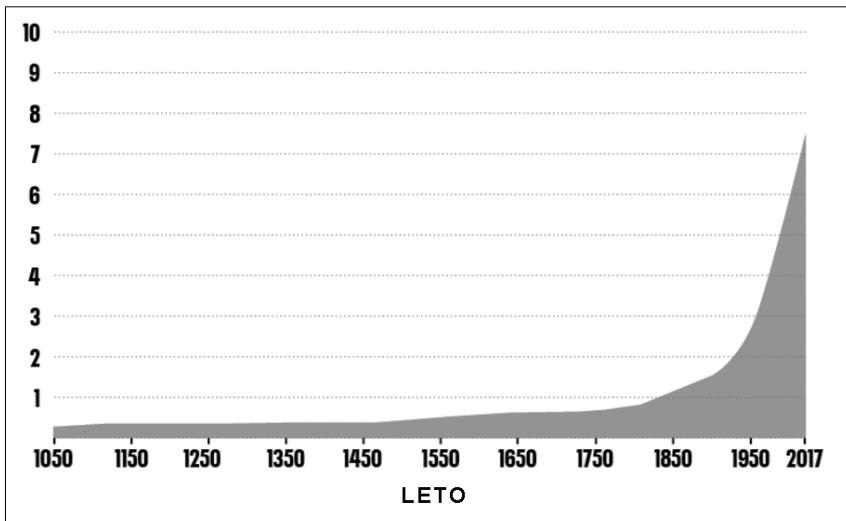
# Prazna stran

**OBRNITE LIST.**



## Obča

1. Slika 1 prikazuje rast svetovnega prebivalstva med letoma 1050 in 2017. Napišite število ljudi na Zemlji leta 1830 in celino, na kateri je največ držav, ki imajo danes takšno rast prebivalstva, kot je na sliki 1 prikazana po letu 1950.



Slika 1: Rast svetovnega prebivalstva

(Prirejeno po: [https://frogblogmanchester.files.wordpress.com/2019/08/historical-human-population-growth-no-logo\\_3.png](https://frogblogmanchester.files.wordpress.com/2019/08/historical-human-population-growth-no-logo_3.png). Pridobljeno: 3. 12. 2020.)

Število prebivalcev leta 1830: \_\_\_\_\_

Celina: \_\_\_\_\_

(2 točki)

2. Opišite tri vzroke za nižji naravni prirastek v gospodarsko visoko razvitih državah.

1 \_\_\_\_\_

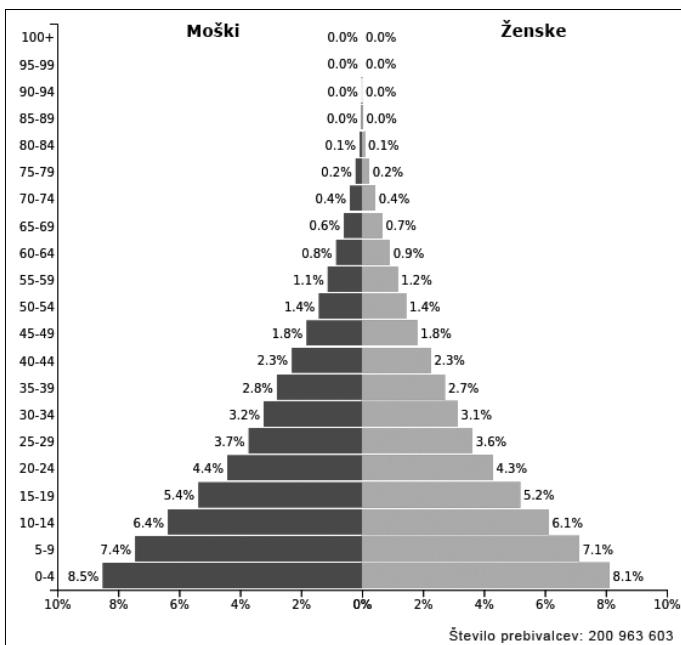
2 \_\_\_\_\_

3 \_\_\_\_\_

(2 točki)



3. Obkrožite črki pred trditvama, ki smiselno opisujeta značilnosti prebivalstva države, ki so prikazane na sliki 2.



Slika 2

(Prirejeno po: <https://images.populationpyramid.net/capture/?selector=%23pyramid-share-container&url=https%3A%2F%2Fwww.populationpyramid.net%2F2019%2Fshare%3Dtrue>. Pridobljeno: 13. 3. 2014.)

- A V državi je nizka umrljivost.
- B Pričakovana življenjska doba je nad svetovnim povprečjem.
- C Rodnost v državi je višja od 20 %.
- D Podobno starostno piramido ima Kitajska.

(2 točki)

4. Pojasnite vpliv sodobnih političnih medcelinskih migracij na delež vernikov glavnih svetovnih verstev v Evropi.

---

---

---

(2 točki)

5. Pojasnite zgradbo dela mesta, ki je prikazan na sliki 4 v barvni prilogi.

---

---

---

(2 točki)



## Slovenija 1

6. Obkrožite pojem, ki pravilno dopolnjuje vsako trditev.

Tip prsti, ki je v Sloveniji najbolj razširjen, imenujemo

rendzine      obrečne prsti      rjave pokarbonatne prsti      šotne prsti

Dejavnik, ki je najbolj vplival na raznolikost prsti v Sloveniji, je

relief      rastlinstvo      talna voda      celinsko vlažno podnebje

(2 točki)

7. K vsaki trditvi napišite DA, če je pravilna, ali NE, če je napačna.

\_\_\_\_\_ Oglejene prsti so rdečkaste barve zaradi vsebnosti železovih oksidov.

\_\_\_\_\_ Za silikatne nanose proda in peska ob Muri in Dravi so značilne evtrične rjave prsti.

\_\_\_\_\_ Na nanosih ilovice in gline nastajajo mokrotne prsti.

(2 točki)

8. Opišite dva družbena vzroka za visok delež gozda na območju, ki je na sliki 5 v barvni prilogi označeno s črko A.

1 \_\_\_\_\_  
\_\_\_\_\_

2 \_\_\_\_\_  
\_\_\_\_\_

(2 točki)

9. Dopolnite preglednico tako, da na levi strani napišete ime višinskega bioklimatskega pasu, na desni pa opišete značilnost naravnega rastlinstva v imenovanem višinskem bioklimatskem pasu.

Ime višinskega bioklimatskega pasu	Opis značilnosti naravnega rastlinstva
	<ul style="list-style-type: none"> <li>– prevladuje iglasti gozd</li> <li>– v Posočju rastejo tudi bukovi gozdovi</li> </ul>
nižji gorski pas	

(2 točki)



M 2 2 2 5 0 1 2 2 0 7

- V sivo polje ne pišite. V sivo polje ne pišite. V sivo polje ne pišite. V sivo polje ne pišite.
10. Razložite vzrok za višji delež iglastega gozda v Sloveniji, kot bi pričakovali glede na naravne razmere.

---

---

(1 točka)

11. Pojasnite vpliv kamninske zgradbe na lastnost prsti na višjih nadmorskih višinah območja, ki je na sliki 5 v barvni prilogi označeno s črko B.

---

---

(1 točka)



Slovenija 2

12. Napišite kmetijsko panogo, ki prevladuje v Goriških brdih, in zemljivoško kategorijo (raba tal), ki prevladuje v Alpških pokrajinah nad gozdno mejo. Izbirajte med:

živinoreja

deagrarizacija

oljkarstvo

vinogradništvo

pašniki

njive

ekološko kmetijstvo

Kmetijska panoga: \_\_\_\_\_

Zemljiska kategorija: \_\_\_\_\_

(2 točki)

13. Obkrožite DA, če je trditev pravilna, ali NE, če je napačna.

Sprememba političnega in gospodarskega sistema po drugi svetovni vojni je v Sloveniji povzročila nacionalizacijo nekaterih kmetijskih zemljišč.

PA NE

Modernizacija kmetijstva po osamosvojitvi Slovenije je povzročila znaten porast deleža kmetijstva v slovenskem BDP.

PA NE

Razvojna ovira slovenskega kmetijstva, tudi po vstopu Slovenije v EU, ostaja majhna velikost kmetiji.

PA NE

(2 točki)

14. Opišite dva negativna naravnogeografska vpliva na razvoj kmetijstva na območju, ki je na sliki 6 v bavrsni prilogi označeno s črko A.

(2 točki)

15. Na sliki 6 v barvni prilogi sta s črkama B in C označeni dve območji. Napišite črko tistega območja, kjer prihaja do deagrarizacije, in opišite ukrep, s katerim država pomaga tem območjem.

Črka območja:

**Opis:** Wysokość skrzyni: 100 cm, głębokość skrzyni: 50 cm, szerokość skrzyni: 100 cm.

(2 točki)



16. Z opisom vzroka in posledice pojasnite pozitiven in negativen vpliv podnebnih sprememb na kmetijstvo v Sloveniji.

Pojasnitev pozitivnega vpliva: \_\_\_\_\_  
\_\_\_\_\_

Pojasnitev negativnega vpliva: \_\_\_\_\_  
\_\_\_\_\_

(2 točki)



Slovenija – pokrajine 1

17. Potoki, ki se stekajo s hribovij, na stiku z ravnico nasujejo reliefno obliko, ki je na sliki 7 v barvni prilogi označena s črko A. Imenujte jo.

Reliefna oblika:

(1 točka)

18. Opišite dve naravnogeografski značilnosti, po katerih Celjsko kotlino lahko uvrščamo med Obpanonske pokrajinе.

(2 točki)

19. Obkrožite črki pred pravilnima trditvama o Zahodnem predalpskem hribovju.

- A Zaradi vpliva morja na zahodnem delu pokrajine v iglastih gozdovih prevladuje bor.
  - B V hribovju poteka razvodnica med porečjema Soče in Save.
  - C Po dolinah Poljanske in Selške Sore potekajo prometne povezave med pokrajinami Zahodnega predalpskega hribovja.
  - D Rudnik svinca v Idriji je prinesel številna delovna mesta.

(2 točki)

20. Slika 8 v barvni prilogi prikazuje eno izmed pokrajin Severovzhodnega predalpskega hribovja. Napišite vrsto jezer glede na nastanek in pojasnite še en vpliv rudarjenja na prostorske spremembe v tej pokrajini.

Vrsta jezer:

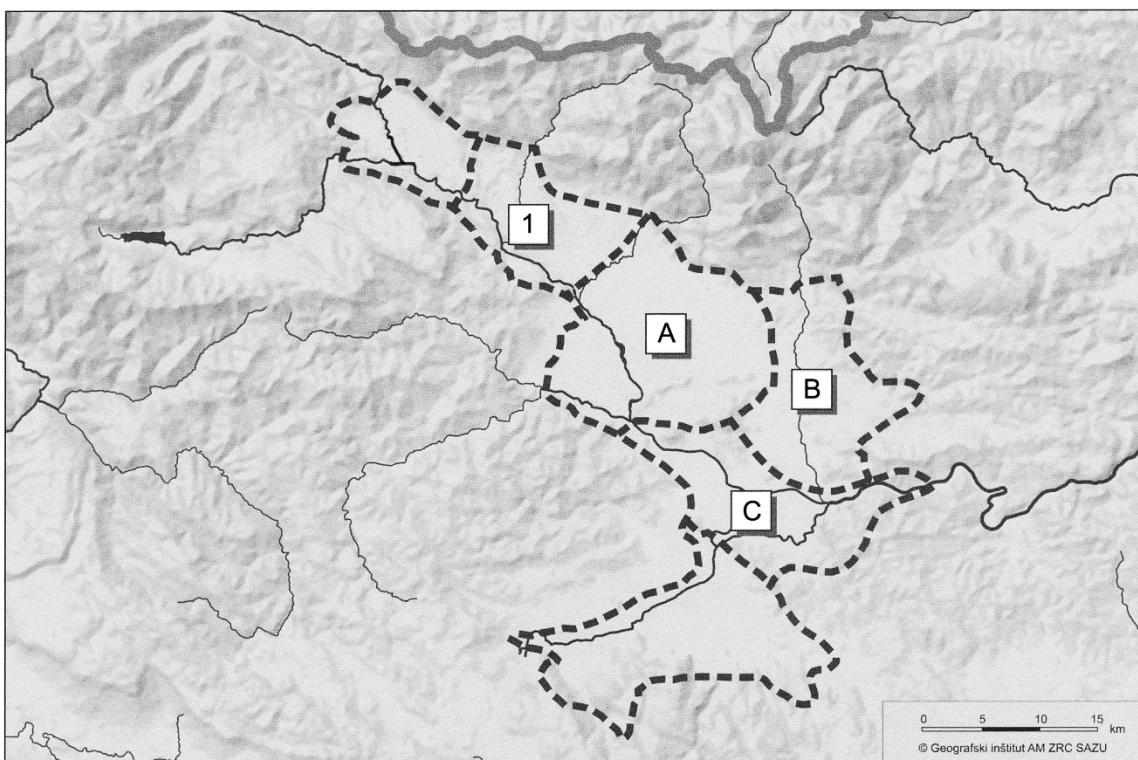
Pojasnitev:

(2 točki)



M 2 2 2 5 0 1 2 2 1 1

21. Imenujte prevladujočo sedimentno kamnino v Ljubljanski kotlini v pokrajinhah, ki so na sliki 3 označene s črkami A, B in C. Pojasnite vpliv ene izmed lastnosti prsti na prevladujočo rabo tal (zemljivoško kategorijo) na najstarejši terasi v pokrajini, označeni s številko 1.



Slika 3

(Prirejeno po: Dervarič, M., in drugi, 2005: Geografija na maturi, str. 182. Rokus. Ljubljana)

Sedimentna kamnina: \_\_\_\_\_

Pojasnitev: \_\_\_\_\_

(3 točke)



Slovenije – pokrajine 2

22. Imenujte mesto, ki je na sliki 9 v barvni prilogi označeno s črko A, in reko, ki je označena s črko B.

A (mesto): \_\_\_\_\_

B (reka): \_\_\_\_\_

(2 točki)

23. Imenujte kraško polje, kjer poteka dogajanje, opisano v besedilu, in opišite vzrok za občasno poplavljvanje dela kraškega polja.

Janez V. Valvazor piše, da v njegovem času jezero tudi do sedem let ni presahnilo, več je tudi pričevanj, da so bile v naseljih ob jezeru poplave.

Danes je kraško polje praviloma poplavljeno devet mesecev na leto, vendar se njegov naravni ritem, kot kaže, ruši. Letos je jezero nepričakovano presahnilo spomladi, kar nikoli ni bilo običajno, poplavilo pa avgusta, ko je bilo navadno suho. Tudi v zimskem času je vode manj kot po navadi.



(Prirejeno po: Zaic, I., 2020: Kaj se dogaja s...

**URL:** <https://www.rtvslo.si/okolje/novice/kai-se-doqaja-s-presahnilo-je-kar-stirkrat-ribe-resujejo/542326>

Pridoblieno: 17. 11. 2020.)

Kraško polje:

Opis: \_\_\_\_\_  
(2 točki)

Izbirajte med naslednjimi: Dolenjsko podolje, Gorjanci, Notranjsko podolje, Pivka, Bloke.

Izbiraite med naslednjimi: Dolenjsko podolie Gorjanci Notranjsko podolie Pivka Bloke

Ime pokrajine		
Opis pokrajine	<ul style="list-style-type: none"> <li>– nižji svet ob Idrijski prelomnici</li> <li>– sodi v porečje Ljubljanice</li> <li>– naselja, zgoščena na kraških poljih</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– planotasto hribovje z alpsko slemenitvijo</li> <li>– 3 % površja prekrivajo vinogradi</li> </ul>

(2 točki)



25. Glede na podatke v preglednici 1, ki prikazuje prihode tujih turistov v nekaterih občinah Dinarskokraških pokrajin v letu 2019, pojasnite družbenogeografski vzrok za večje število prihodov tujih turistov v občino Postojna.

OBČINE	2019 (prihodi in prenočitve tujih turistov)
Cerknica	6920
Grosuplje	14643
Kočevje	4004
Postojna	110209
Ribnica	1057
Črnomelj	5158

*Preglednica 1*

(Prirejeno po: Prihodi in prenočitve domačih in tujih turistov, občine, Slovenija, letno.

URL: <https://pxweb.stat.si/SiStatData/pxweb/sl/Data/-/2164525S.px/sortedtable/tableViewSorted/>. Pridobljeno: 9. 12. 2020.)

---

---

---

(2 točki)

26. Pojasnite pomen Postojnskih vrat z vidika prometa znotraj Evrope.

---

---

---

(2 točki)



# Prazna stran

V sivo polje ne pišite. V sivo polje ne pišite.



V sivo polje ne pišite. V sivo polje ne pišite.

15/20

# Prazna stran



# Prazna stran

V sivo polje ne pišite. V sivo polje ne pišite. V sivo polje ne pišite. V sivo polje ne pišite.

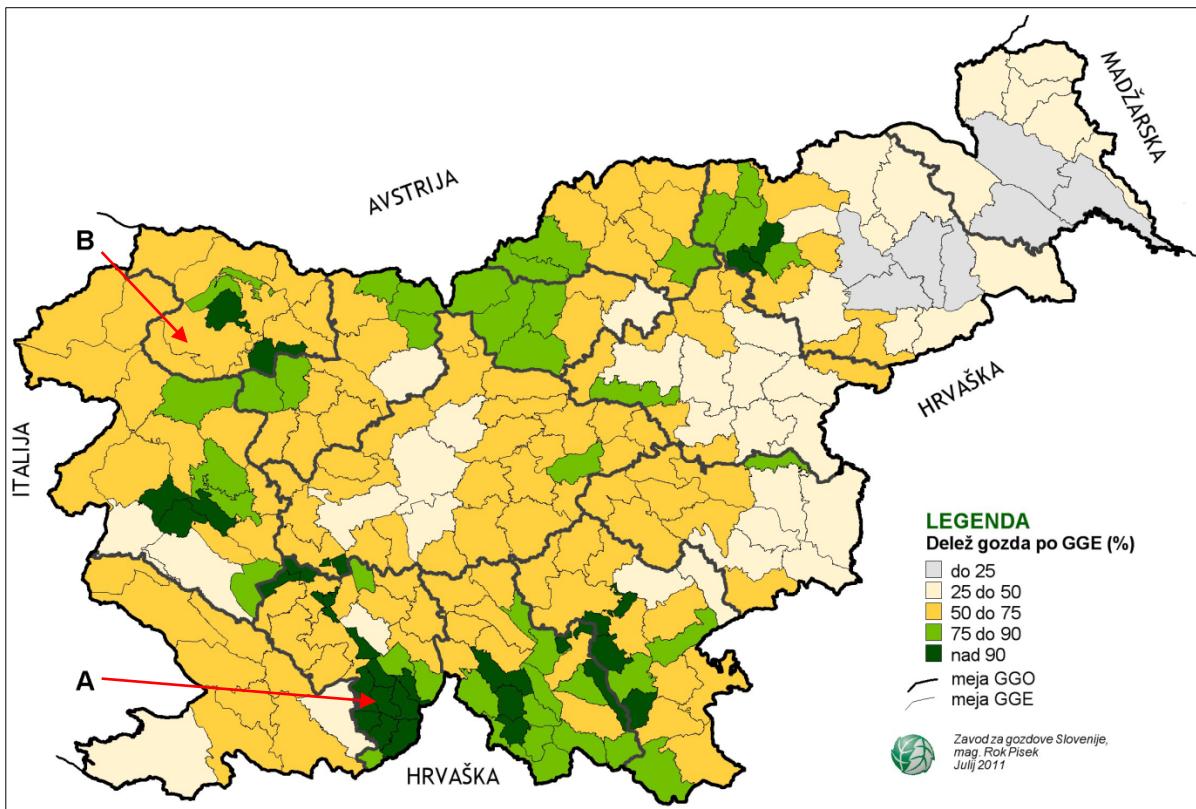


## Barvna priloga (k Izpitni poli 2)



Slika 4

(Vir: <https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/8/89/...8-1-2012.jpg>. Pridobljeno: 3. 12. 2020.)



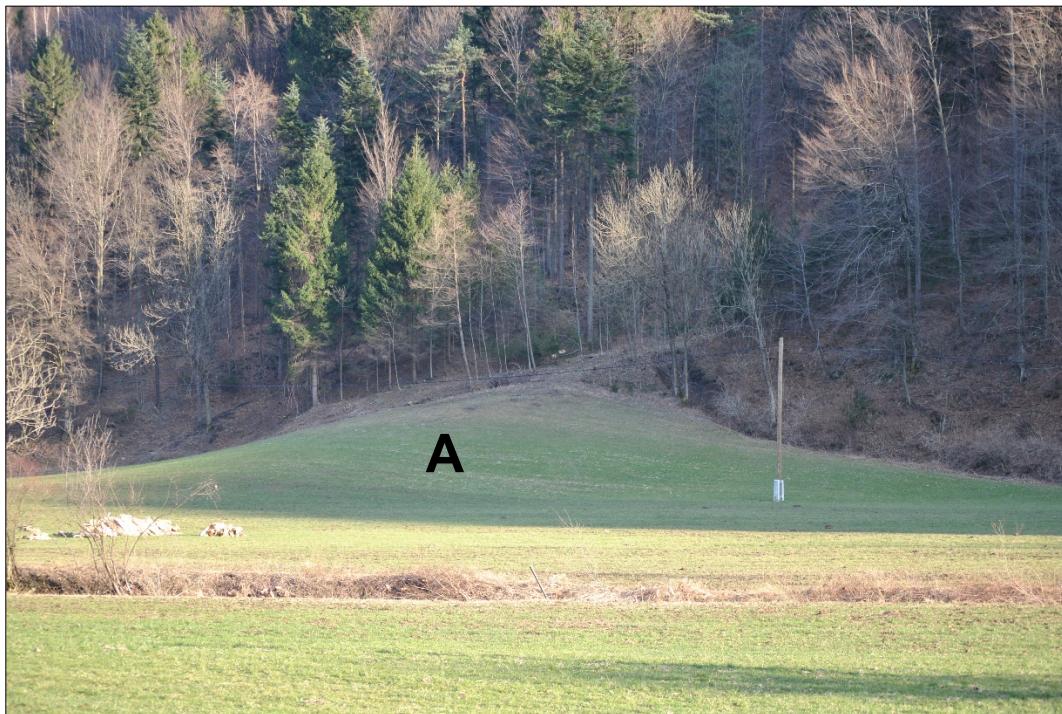
Slika 5

(Prejeno po: [http://www.zgs.si/fileadmin/zgs/main/img/CE/gozdovi\\_SLO/Karte/Gozdnatost\\_KO.jpg](http://www.zgs.si/fileadmin/zgs/main/img/CE/gozdovi_SLO/Karte/Gozdnatost_KO.jpg). Pridobljeno: 15. 2. 2021.)



*Slika 6*

(Prirejeno po: [https://sl.wikipedia.org/wiki/Slika:Relief\\_map\\_of\\_Slovenia.png](https://sl.wikipedia.org/wiki/Slika:Relief_map_of_Slovenia.png). Pridobljeno: 1. 12. 2020.)



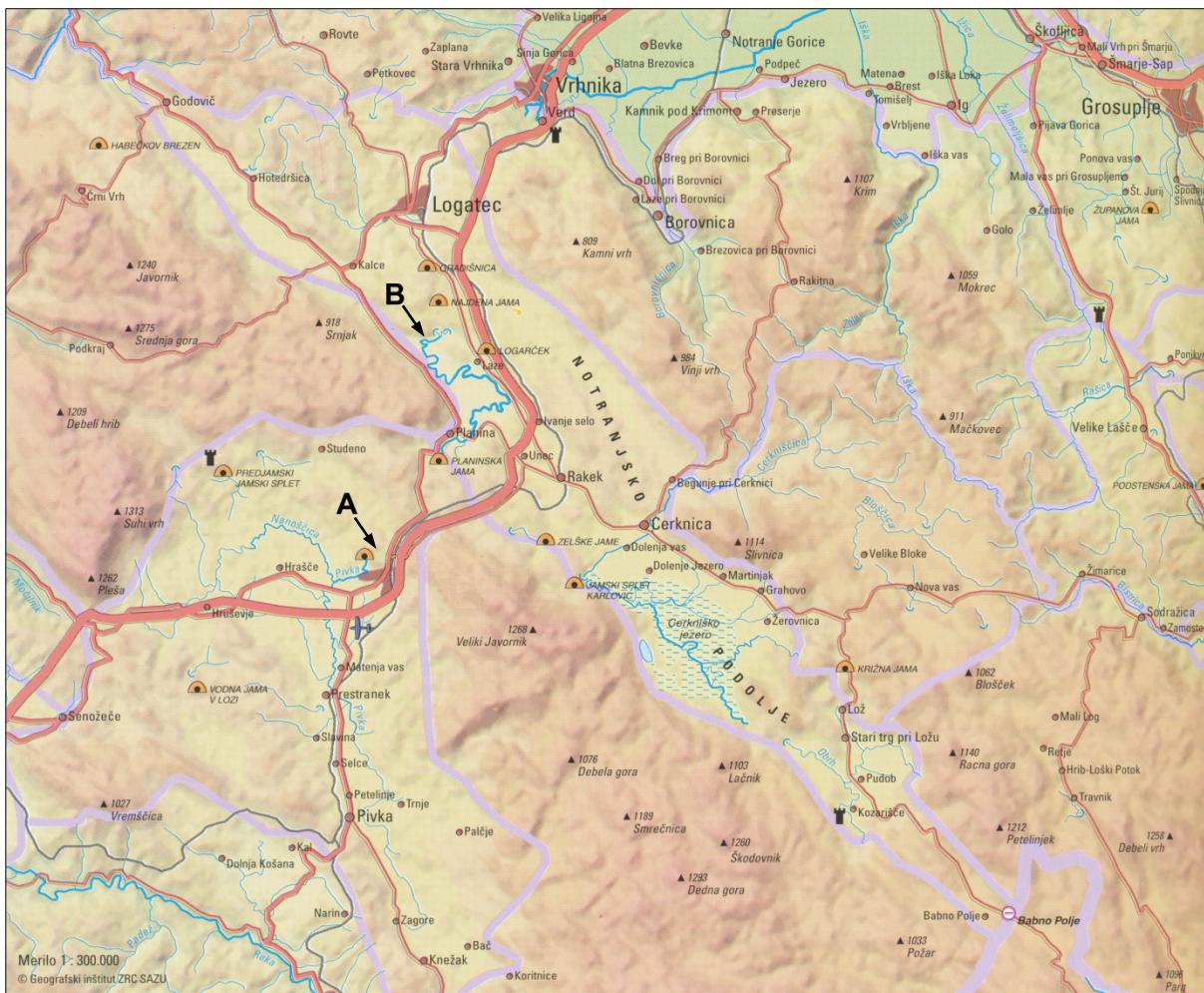
Slika 7

(Prijelago po: arhiv DPK SM za GEO)



Slika 8

(Vir: <http://www.velenje-tourism.si/imagelib/magnify/tourism/velenjsko-jezero/dru%cc%81beimrsko.jpg>. Pridobljeno: 16. 11. 2020.)



Slika 9

(Prejeno po: Perko, D., in drugi, 1998: Slovenija: pokrajine in ljudje, str. 356. Mladinska knjiga. Ljubljana)



# Prazna stran

V sivo polje ne pišite. V sivo polje ne pišite.